

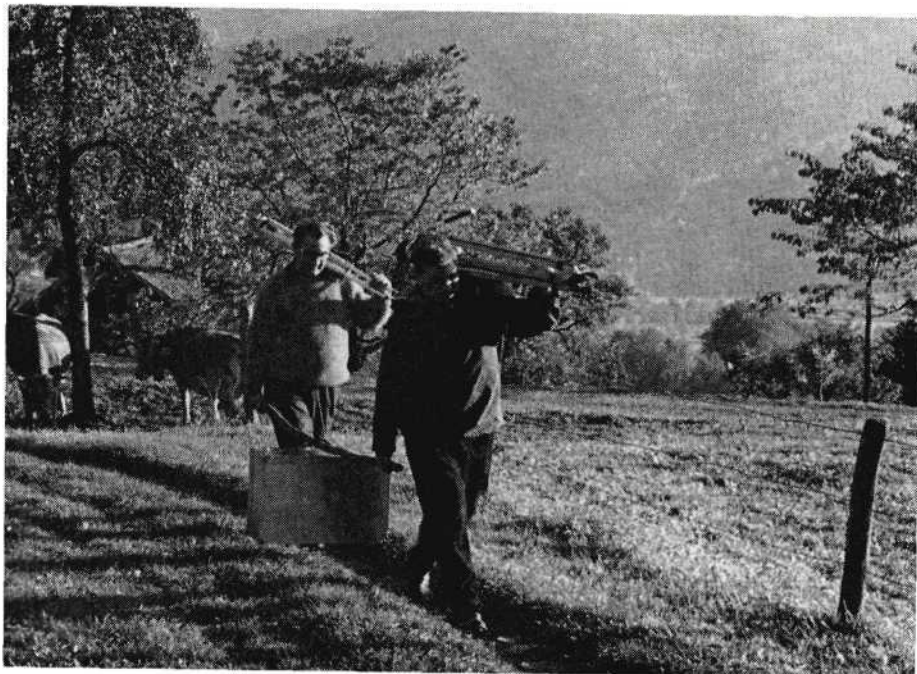
Joop Pieëte

Is er één amateur die meer activiteit

Joop Pieëte houdt zóveel van zijn apparatuur dat hij er gesprekken mee voert. Ik heb het zelf gehoord. Laatst was ik weer eens een keer bij hem met een na-synchronisatie-probleem (daar helpt hij je altijd vanaf en je krijgt er nog koffie en slagroomsoezen bij), en stil zat ik in een hoekje van dat hobby-kamertje van hem — dat berstensvol gestouwd is met alles wat je maar op geluidsgebied kan bedenken — en toen merkte ik het. Ik zat maar stilletjes te kijken naar hem want hij was bezig van mijn drie banden halfspoor 9,5 centimeter één band volspoor 19 centimeter te maken. Ik wist allang niet meer wat hij allemaal precies uitvoerde met al die knoppen en schakelaars en snoeren en pluggen en stekers en daarom had ik mijn mond al een half uur lang dichtgehouden. Pieëte was denk ik helemaal vergeten dat hij niet alleen was. Hij drukte één van de duizend knopjes in en toen begon een van zijn apparaten luidkeels te brommen. 'Hé hou je stil jij', zei de duivelskunstenaar en hij klikte een schakelaar om. 'Piejpiejpiejpieji', klonk het protesterend uit een luidspreker vanaf het plafond. 'Nou jonge wat heb ik nou?' vroeg de baas aan het apparaat, en trok er een steker uit. 'Tutututututu' klonk het daarop, een toontje lager. 'O is dát het', zei de man in zijn fauteuil, 'stom, dat had ik toch best kunnen weten...'. Hij draaide zich om naar een andere knoppieskast, draaide aan de vierde knop van de tweede rij links boven, gaf een tik tegen de zesde schakelaar van onder aan de rechterkant en zei: 'Zo jongens zo zal het wel beter lukken'. En inderdaad, ik hoorde mijn karekiet weer zingen met een Hi Fi-geluid of ik naast de vogel in het riet zat. 'Gô zeg', merkte ik een tikkeltje verbaasd op. Op dat moment herinnerde Pieëte zich mijn aanwezigheid weer. 'Dat geluid van die plons van u lijkt nergens naar, zullen we het maar niet even bij dat slootje hierachter opnieuw opnemen?' 'Is dat nou wel no...', zei ik nog. Hij hád zijn Maihak al, en tien minuten later zat ik alweer stil in mijn hoekje. Pieëte had alweer drie recorders draaiend en mét dat mijn Karekiet zijn sneb hield plonsde een prachtige plons, een Leidse slootjesplons, tien keer zo mooi als mijn Loosdrechtse plassenplons, waar ik een uur over gedaan had om hem op te nemen, maar die niettemin nergens naar leek.

Rechts: Zwitserland: prachtig foto- en filmland, dat Pieëte's hart gestolen heeft. Beladen met apparatuur trekt de fotograaf/cineast samen met een vriend 's morgens al heel vroeg de natuur in. Voor de kunst moet je sjouwen — het is op deze foto wéér te zien!

Onder: De éne dag fotografeert Pieëte, en al wat filmisch is bewaart hij tot een volgende dag. In deze beurtelinge absolute concentratie op één bezigheid schuilt één van de oorzaken van zijn successen als fotograaf én als filmer.

ontplooit dan hij? Het is niet te geloven...

Joop Pieëte: een duivelskunstenaar — het mag met recht gezegd worden. 's Maandags bel je hem of hij zaterdag mee gaat vissen en als je hem dan 's zaterdags ontmoet zegt hij: 'Van de week ben ik nog vier dagen naar Zwitserland geweest. Een fijne film opgenomen en ook nog een dag dia's voor mijn nieuwe lezing'. Aan ieder ander die zoiets tegen mij zou zeggen zou ik tegen mijn voorhoofd tikkend de verwachting uitspreken dat zowel dia's als films dan wel goed pèt zullen zijn. Van Joop Pieëte weet ik echter zonder iets gezien te hebben dat hij inderdaad iets fijns gemaakt heeft. Want als hij fotografeert en als hij filmt doet hij dit met een intensiteit en een concentratie waar ik m'n pet voor afneem, inplaats van m'n pet erover uit te spreken. Als hij bezig is werkt van hij 's morgens vroeg tot 's avonds laat zonder ophouden, met een innerlijke bezetenheid die onvoorstelbaar is. Alle opnamen vanaf statief, negen objectieven uitwisselend om er achter te komen dat het tiende de gewenste beelduitsnede geeft, metend elk beelddetail

met zijn Asahi spotmeter om een diafragma-opening te bepalen die geen tien-de stop van de enig juiste afwijkt, en alles tegelijk met het voorgaande shot nog- en het volgende al in zijn hoofd, en de toekomstige geluidsillustratie daarbij.

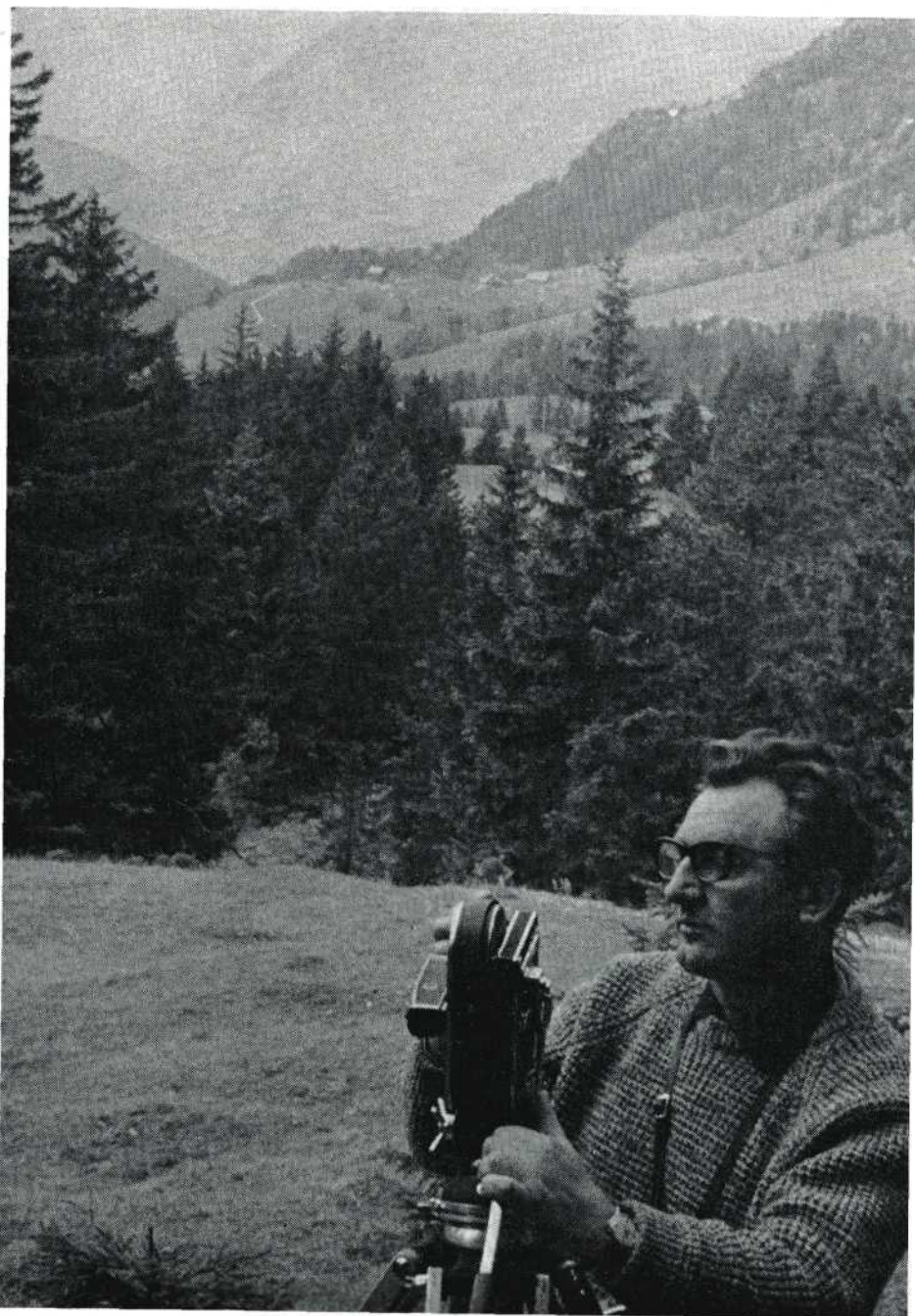
De aandachtige lezer zal mogelijk al conclusies getrokken hebben: een kamer vol geluidsapparatuur, een Maihak, foto- en filmapparatuur, tien objectieven, reizen naar Zwitserland.... toe maar. Juist, toe maar: Joop Pieëte heeft het allemaal en nog veel méér en kan het allemaal, maar niets van al heeft hij cadeau gekregen. Voor alles heeft hij gewerkt en geploeterd van jongs af toen hij nog niets had en niets kon. In 1930 begon hij als zestienjarige jongen als duvelstoejager in een electrotechnisch bedrijf. Reeds toen bepaalden zijn merkwaardige, in menig opzicht tegenstrijdige karaktertrekken al zijn doen en laten. Aan de ene kant zijn enorme aanleg en liefde voor de techniek, die hem al gauw tot een hooggeschat vakman maakten, aan de andere kant zijn hang naar het buitenleven, de natuur, de stilte, waarom hij zich bij padvinderij en trekkersbond aansloot.

In 1938 bouwde hij met eenvoudige middelen helemaal zelf een opnamestudio voor grammofoonplaten die hij tijdens de oorlog ten dienste stelde aan het illegale werk. Door deze studio werd zijn zakelijk succes mogelijk: in 1945 verkocht hij hem om een eigen electrotechnische zaak te kunnen beginnen, een zaak die nu is uitgegroeid tot een groot bedrijf. Voor velen zou de drukte die het runnen van een dergelijke zaak met zich meebrengt een goede reden kunnen zijn om de liefhebberijen aan de kant te doen, voor Joop Pieëte was dat echter precies andersom: hij sloot zich aan bij allerlei verenigingen die het behoud van de natuur en de bescherming van het dier voorstaan, en begon te fotograferen en te filmen waarmee hij reeds binnen korte tijd prachtige successen boekte.

Vanwege zijn grote activiteit werd hij al gauw gecharterd voor bestuursfuncties in de amateurfotografen- en amateurfilmwereld. Als amateurfotograaf is hij thans vice-voorzitter van de Nederlandse Amateur Fotografen Vereniging en bestuurslid van de selecte Nederlandse Leica Kring. Als amateurfilmer verwierf hij het erelidmaatschap van de NOVA voor zijn grote verdiensten op projectie- en geluidsgebied: hij verzorgt met de door hem gebouwde NOVA-koolboogprojector voor 8 mm film nu al jarenlang de congresprojecties en als adviseur op geluidsgebied heeft hij de NOVA en haar leden al ontelbare diensten bewezen.

Wanneer men nu optelt: directeurschap van drukke zaak plus bestuursfuncties

Introvert bezig met zijn apparatuur in de stilte van de natuur: een bijzonder karakteristiek beeld van Joop Pieëte.

De geluidsopnamen in de natuur ter illustratie van zijn films en dia-series maakt hij met zijn Maihak 19 cm volspoorrecorder met veerwerk. Een professioneel apparaat dat Pieëte zich veroorlooft om de best mogelijke technische kwaliteit te bereiken.

plus hulpvaardigheid aan mede-amateurs die in de knoop zitten, dan zou men zeggen dat de uren van Pieëte's dagen wel gevuld zullen zijn. Hier begint het fenomeen: op fotografisch gebied geeft hij nu al tien jaar lang doorlopend lezingen bij zijn dia-serie met geluid 'Van kleine dingen in de grote wereld', is hij kort geleden begonnen met een tweede serie 'Lentesymphonie in klank en kleur', en is hij thans een nieuwe grote serie over de herfstnatuur aan het samenstellen. Met zijn zwart-wit en kleurenfoto's werd hij talloze malen met hoge bekroningen onderscheiden. En dan de film: sinds 1950 heeft hij ieder jaar een of twee films gemaakt die stuk voor stuk de aandacht vroegen en waarvan verschillende in de Nationale Wedstrijden en het Bossche Beneluxfestival hoog bekroond zijn. Enkele titels: 'Wasdag', 'Zomer in Zwitserland', 'Holzen am Mythen', 'De Blauwe Vogel'. Op het ogenblik is hij met drie nieuwe 16 mm kleurenfilms bezig, waarvan verwacht kan worden dat ze alle drie het komend voorjaar gereed zullen zijn. Tenslotte is er dan nog zijn liefde voor de muziek, welke ook al veel aandacht en tijd vraagt. Jarenlang speelde hij zelf in een band, aldus zijn liefde voor de 'klassieke' jazz uitlevend.

Joop Pieëte is een man van uitersten: hij houdt van jazz evenveel als van zijn lievelingscomponisten Debussy, Ravel, Roussel, Respighi, Fauré, Franck en Berlioz; de namen zijn veelzeggend genoeg voor zijn sterk gerichte voorkeur.

Men ziet: het is een heel complex van dingen die Pieëte bezig houden. Voor zijn ontspanning gaat hij vissen. 'Is die man vrijgezel?', zult u misschien vragen. Integendeel: in huize Pieëte heerst een

sterke gezinsband. Het is er een gaan en komen van vrienden en kennissen van vader, moeder, drie dochters en zoon. Een mooi ding is het dat het gehele gezin enthousiast is voor- en meehelpt bij de liefhebberijen van vader Pieëte: het geeft een enorme steun bij al datgene waartoe hij zich gedrongen voelt.

Hij voelt zich gedrongen, hij móet werken aan het vastleggen op band, film en foto van al wat hij mooi vindt. Ik heb hem wel eens gevraagd: 'Waarom laat u niet iets schieten om wat meer armslag te krijgen?'; per slot zou hij de eerste niet zijn die de fotografie terwille van de film finaal in de steek laat. Wel, zoals anderen niet tezamen serieus kunnen filmen én fotograferen, omdat het zich beurtelings moeten concentreren op het verloop van een hele gebeurtenis bij het eerste, en op slechts een superieur moment bij het tweede voor hen een onmogelijkheid betekent — zoals het bij mijzelf het geval is —, zo zijn voor Pieëte deze twee visuele media zo innig met elkaar verbonden dat hij het één niet kán doen zonder het ander. Zo'n vierdaagse tocht naar Zwitserland bijvoorbeeld verloopt aldus: eerste dag: de reis erheen, zich geestelijk voorbereidend tijdens de autorit, tweede dag: voor dag en dauw op, en tot de late avond geconcentreerd fotograferen (de filmcamera blijft in het hotel), derde dag: met de filmcamera vastleggen datgene wat door de fotocamera niet vastgelegd kon worden, dus zich geheel concentreren op het filmische van het onderwerp, dat hij op een vorige reis heeft uitgezocht en waarvoor hij in de daartussen liggende tijd een scenario gemaakt heeft. Vierde dag: terugrit naar huis, onderwijl verwerkend wát

Als het filmmateriaal ontwikkeld is begint de montage. Dit betekent voor Pieëte vaak nachtwerk. Maar aan zijn viewer, met de muziek van zijn geliefde Franse componisten erbij, voelt hij zich gelukkig. Nachtrust? 'k Heb weinig slaap nodig', zegt hij als je hem ernaar vraagt....

Foto's:

pag. 2, 3 en 4: H. Kleibrink, Leiden

pag. 5, 6 en 7: J. Veenhuysen, Haarlem

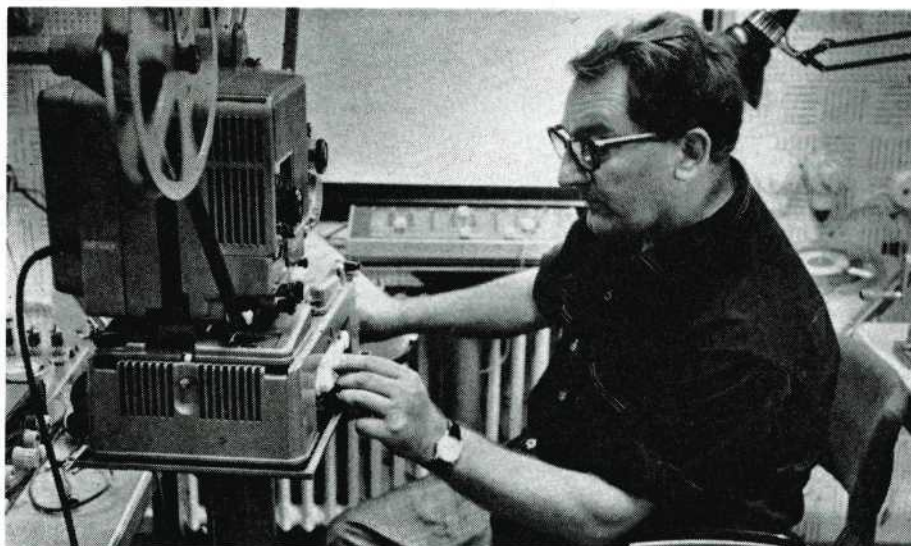

Twee Telefunken M 24 studio-recorders stellen Pieëte in staat tot een perfecte nasynchronisatie. Niet veel amateurs beschikken over een technische uitrusting als die waarover hij beschikt. Een uitrusting waarvan hij als jongen nooit heeft kunnen dromen, heeft hij nu beschikbaar voor zijn eigen werk, maar méér misschien nog om mede-amateurs te kunnen helpen. Dit kunnen helpen van anderen is voor hem een groot genoegen: duim omhóóg voor deze instelling, die ver boven 'vanzelfsprekende' hulpvaardigheid uitstijgt.

De Siemens 16 mm dubbelband-projector (vaak oneerbiedig met 'baggermolen' betiteld) met zijn bezitter. Proefdraaiën alvorens naar Terneuzen of Delfzijl, Maastricht of Den Helder te gaan met films en dia's en banden, om aan een immer dankbaar publiek te laten zien wát een amateur al werkend kan bereiken.

hij allemaal heeft gedaan. Driehonderd foto-opnamen op de ene dag, en tien spoelen film op de andere dag zijn bij die gelegenheden geen ongebruikelijke score. En zoals al gezegd: bij de meeste anderen zou dit alleen maar één hoop technische- en artistieke anti-kwaliteit opleveren maar bij Pieëte 'zit' alles, van A tot Z. Men zou het nimmer geloven als men het niet met eigen ogen kon zien. In dit opzicht is Pieëte een raadselachtig fenomeen. Hoe brengt hij het op, hoe vindt hij de tijd voor dit alles!

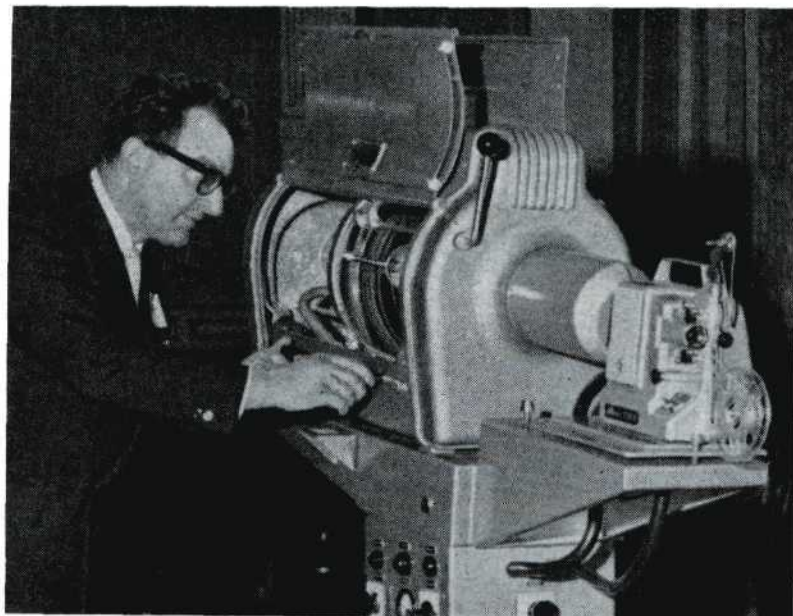
Want al die foto- en filmopnamen moeten ook nog afgewerkt en gemonteerd worden, en behalve de ontwikkeling van de smalfilms doet hij dat ook allemaal zelf, dus ook de kleurontwikkeling van zijn dia's.... En dan zijn er de dagelijkse beslommingen van het directeur-

schap van zijn zaak met ver over de honderd personeelsleden en zijn gezin. En dan doet niemand die zijn hulp vraagt ooit een vergeefs beroep op hem....

Hoewel het uiterlijk vrijwel nooit aan hem merkbaar is móet hij bij tijd en wijle toch wel innerlijk sterk gespannen zijn, ik kan het mij niet anders voorstellen. Een enkele keer heb ik zo iets trouwens wel aan hem bemerkt. Het duidelijkst toen zijn film 'De Blauwe Vogel' in de hoofdklasse van de Nationale Wedstrijd van 1962 gedraaid was en de jury er om onbegrijpelijke redenen géén onderscheiding aan toekende. 'De Blauwe Vogel' is een 16 mm speelfilm van meer dan twintig minuten waarin een onderwijzer zich door een ongelukkige driftaanval grote narigheid op de hals haalt. Maandenlang had Pieëte samen met een grote groep medespelers aan deze film gewerkt. Zelfs een complete rechtbankzitting kwam in de film voor. Voor het eerst in de geschiedenis van de Nederlandse amateurfilm was deze film van begin tot eind voorzien van lipsynchroon, authentiek geluid. Dit alles zegt natuurlijk nog niets als de inhoud van de film zelf niet goed uitgebeeld was. Maar naar mijn en veler anderen mening had deze film ook artistieke kwaliteiten, al zat er dan misschien geen Nationale Wisselprijs in. Pieëte zelf verwachtte deze prijs ook bepaald niet, maar dat de film met niets onderscheiden werd, zelfs niet met projectie op het congres, dát werd voor Pieëte een teleurstelling die hij maar moeilijk kon verwerken. Zijn innerlijke spanning kwam toen even naar buiten bij het gesprek in zijn vriendenkring. Tóen was pas goed merkbaar hoe gevoelig deze hardwerkende, zichzelf nimmer ontziende zakenman-technicus in wezen is. En mede omdat het artistieke innerlijk van deze veel gefêteerde, maar ook immer aan veel kritiek blootstaande man haast immer gecamoufleerd blijft door zijn technisch meesterschap, meenden wij er goed aan te doen in dit nummer van 'Smal-film' aan Joop Pieëte als artist een hommage te brengen.

JAN VEENHUYSEN

Een prachtige dienst aan de NOVA bewees de heer Pieëte met het construeren van een 8 mm projector met koolspitsenlicht — welke projector inmiddels in het bezit van de NOVA is overgegaan —, waardoor het mogelijk werd 8 mm films op een groot scherm en met grote lichtkracht te projecteren voor een groot publiek. De vertoningen met deze projector worden telkenjare door de heer Pieëte zelf verzorgd. Is het congres voor verreweg de meeste deelnemers een onbezorgd pleziertje, voor Pieëte betekent het een dag van grote spanning en ongelooflijk hard werken; de kritiek die hij vaak daarna nog te incasseren krijgt — het publiek is genadeloos, er mag niet dát aan mankeren! — verwerkt hij wel in zijn visbootje....

Het is niet het alleen de beeldprojectie, het is ook de geluidswaergave die steeds opnieuw weer zorgen baart. En op het meest ongelegen ogenblik plegen altijd zelfs de beste recorders kuren te gaan vertonen. Beneden in de zaal worden een paar honderd mensen al ongeduldig: er zijn immers al vier minuten verstreken sinds het licht na de voorgaande film aan ging... wat zijn dat hier en gunter voor operateurs daar boven? Och, de operateurs kunnen er niets aan doen: is het zó gek als er eens een zekeringetje doorslaat?